

Πρόγραμμα Habitar: Εξανθρωπίζοντας την κοινωνική στέγαση στη Λισαβόνα

Υπόβαθρο

Η Λισαβόνα, όπως πολλές ευρωπαϊκές πρωτεύουσες, αντιμετωπίζει προβλήματα αστικής στέγασης εδώ και δεκαετίες. Τα παλαιά κτίρια δημόσιων κατοικιών, που συχνά κατασκευάζονταν βιαστικά στα μέσα έως τα τέλη του 20ού αιώνα, σταδιακά ερειπώθηκαν. Αυτά τα κτίσματα έγιναν σπίτια χιλιάδων κατοίκων χαμηλού εισοδήματος, πολλοί από τους οποίους ήταν ηλικιωμένοι, μετανάστες ή ευάλωτες οικογένειες. Αντιμέτωπη με την αύξηση των ενοικίων, την ανακαίνιση και τον κοινωνικό αποκλεισμό, η δημοτική αρχή αναγνώρισε ότι η αναβάθμιση του αποθέματος δημόσιων κατοικιών απαιτούσε κάτι περισσότερο από απλές κατασκευαστικές εργασίες - απαιτούσε σεβασμό στην αξιοπρέπεια, τα δικαιώματα και τις φιλοδοξίες των υφιστάμενων κοινοτήτων.

Το πρόγραμμα Habitar ξεκίνησε από τον Δήμο της Λισαβόνας ως απάντηση σε αυτές τις ανάγκες. Σε αντίθεση με τις συμβατικές προσεγγίσεις που δίνουν προτεραιότητα στην ταχεία κατεδάφιση ή την αναγκαστική μετεγκατάσταση,

το Habitar θέτει την ευημερία και τη φωνή των κατοίκων στο επίκεντρο της διαδικασίας αναγέννησης. Το πρόγραμμα βασίζεται στην αρχή της «ανθρωποποίησης»: οι ανακαινίσεις και οι αναβαθμίσεις πραγματοποιούνται με ελάχιστη αναστάτωση, διατηρώντας τις οικογένειες στις γειτονιές τους, βελτιώνοντας παράλληλα την ποιότητα ζωής.

Συγκεκριμένα, η Habitar ξεκινά κάθε έργο διοργανώνοντας συνελεύσεις κατοίκων, διασφαλίζοντας ότι οι ενοικιαστές συμμετέχουν στη λήψη αποφάσεων σχετικά με τον σχεδιασμό, τη σταδιακή υλοποίηση και τις υπηρεσίες υποστήριξης. Οι εργασίες περιλαμβάνουν καλύτερα τις δομικές επισκευές.

Μόνωση και παράθυρα, εκσυγχρονισμένες κουζίνες και μπάνια, και βελτιωμένοι κοινόχρηστοι εξωτερικοί χώροι. Είναι σημαντικό ότι σε ευάλωτα νοικοκυριά — όπως οι ηλικιωμένοι ή τα άτομα με αναπηρίες — παρέχεται εξατομικευμένη κοινωνική υποστήριξη, συμπεριλαμβανομένης προσωρινής στέγασης, εάν είναι απαραίτητο, διαχείρισης άγχους και πρόσβασης σε νομικές ή εργασιακές υπηρεσίες.

Το Habitar έχει λάβει ευρεία αναγνώριση όχι μόνο για τη βελτίωση των φυσικών συνθηκών, αλλά και για την ενίσχυση της κοινωνικής ένταξης, τη μείωση του στιγματισμού και την καταπολέμηση της απομόνωσης ή του άγχους που συχνά συνοδεύουν την αστική αναγέννηση. Μέχρι το 2024, δεκάδες οικισμοί και εκατοντάδες κατοικίες θα έχουν ανακαινιστεί, με χιλιάδες κατοίκους να επωφελοούνται από ένα πιο αξιοπρεπές και σταθερό περιβάλλον διαβίωσης.

Πρόγραμμα Habitar: Εξανθρωπίζοντας την κοινωνική στέγαση στη Λισαβόνα

Βασικές Δραστηριότητες

- Ολοκληρωμένες φυσικές ανακαινίσεις: θερμομόνωση, νέα παράθυρα και προσόψεις, ανακαινισμένες κουζίνες και μπάνια και ασφαλέστερες είσοδοι κτιρίων.
- Συμμετοχικός σχεδιασμός με προτεραιότητα στους κατοίκους μέσω συνελεύσεων ενοικιαστών και μηχανισμών ανατροφοδότησης.
- Παροχή εξατομικευμένων υπηρεσιών κοινωνικής υποστήριξης για ευάλωτους κατοίκους.
- Αναβάθμιση κοινόχρηστων χώρων, κήπων και κοινόχρηστων εγκαταστάσεων.
- Προγράμματα για την πρόληψη αναγκαστικών εξώσεων κατά τη διάρκεια των εργασιών, διασφαλίζοντας τη σταθερότητα της κοινότητας.

Αντίκτυπος

- Βελτιωμένες συνθήκες διαβίωσης, ενεργειακή απόδοση και ασφάλεια για νοικοκυριά χαμηλού εισοδήματος.
- Διατήρηση των κοινωνικών δικτύων και πρόληψη της άσκοπης μετατόπισης.
- Δημιουργία συμπεριληπτικής, συμμετοχικής διακυβέρνησης στην αστική αναγέννηση.
- Μειωμένο στίγμα και μεγαλύτερη συνοχή γειτονιάς.

Προκλήσεις & Λύσεις

Πρόκληση: Ανακαίνιση κατελημμένων κατοικιών χωρίς να προκληθεί αδικαιολόγητη αναστάτωση.

Λύση: Προσεκτική σταδιακή υλοποίηση των εργασιών, σαφής επικοινωνία με τους κατοίκους και παροχή προσωρινής στέγασης ή υποστήριξης, όπως απαιτείται.

Πρόκληση: Διασφάλιση πλήρους συμμετοχής και εμπιστοσύνης μεταξύ των κατοίκων.

Λύση: Έγκαιρη και συνεχής συμμετοχή μέσω συνελεύσεων, διαφάνειας και συστημάτων ανατροφοδότησης.

Πρόκληση: Χρηματοδότηση ολοκληρωμένων αναβαθμίσεων διατηρώντας παράλληλα την προσιτή τιμή.

Λύση: Η κατανομή του δημοτικού προϋπολογισμού συμπληρώνεται από εθνική/ διεθνή χρηματοδότηση και συνεργασίες σε είδος.

Πρόγραμμα Habitar: Εξανθρωπίζοντας την κοινωνική στέγαση στη Λισαβόνα

Συμβουλές για Παρόμοια Έργα

- Δώστε προτεραιότητα στη συμμετοχή των κατοίκων σε κάθε στάδιο του έργου.
- Επενδύστε τόσο σε φυσικές αναβαθμίσεις όσο και σε κοινωνική υποστήριξη για τις ευάλωτες ομάδες.
- Αποφύγετε τη μετατόπιση - σχεδιάστε την κατασκευή έτσι ώστε να επιτρέπεται η παραμονή στη θέση της, όταν είναι δυνατόν.
- Χτίστε εμπιστοσύνη μέσω σαφούς επικοινωνίας, διαφάνειας και ευέλικτης διαχείρισης.
- Συνδυάστε την αστική ανανέωση με προγράμματα που αφορούν την κοινωνική ένταξη, την απασχόληση και την υγεία.

Εντοπισμένοι Περιορισμοί/Αδυναμίες

- Πολυπλοκότητα και βραδύτερος ρυθμός σε σύγκριση με τα μοντέλα «κατεδάφισης και ανακατασκευής».
- Απαιτείται διαρκής πολιτική βούληση και χρηματοδότηση.
- Κίνδυνος σύγκρουσης ή δυσαρέσκειας σε περίπτωση που η επικοινωνία αποτύχει ή οι προσδοκίες αποκλίνουν.

Πόροι/Σύνδεσμοι

- Πληροφορίες σχετικά με το πρόγραμμα Habitar μπορείτε να βρείτε στην επίσημη ιστοσελίδα του Δήμου της Λισαβόνας

Συνεργάτες

